

Anti-pestprotocol IKC Nova

Doel Pestprotocol.

Dit pestprotocol heeft als doel, om alle kinderen zich veilig te laten voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan. Het protocol is opgesteld om goed te kunnen reageren op situaties waarin een kind wordt gepest of pest.

Uitgangspunten.

1. De school is actief in het scheppen van een veilig, pedagogisch klimaat, waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren. De school biedt preventieve (les)activiteiten aan.
2. Leerkrachten en onderwijsondersteunend personeel moeten pesten kunnen signaleren en vervolgens duidelijk maatregelen nemen tegen het pesten. Pesten moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerkrachten, onderwijsondersteunend personeel, ouders en leerlingen. Wij verwachten dat alle betrokken partijen bereid zijn tot samenwerking om de problemen rond pesten aan te pakken.
3. De school dient te beschikken over een directe aanpak wanneer het pesten de kop opsteekt (het pestprotocol). Wanneer er sprake is van pesten, ondersteunt de pestcoördinator de leerkracht in de vijfsporenaanpak.

Preventieve lesactiviteiten.

Kwink.

We hanteren de methode Kwink voor sociaal-emotionele ontwikkeling. Kwink zet de kracht van de groep in tegen pesten. Een sterke, sociaal veilige groep voorkomt pesten. In zo'n groep spreken kinderen elkaar op een positieve manier aan op hun gedrag. Kwink leert kinderen hoe dat moet. Kwink is een methode die preventief werkt. Veel gedragsproblemen zijn door het aanbieden van goed onderwijs te voorkomen. Preventie is daarbij het sleutelwoord. Onderzoek bevestigt dat preventie vele malen effectiever en daardoor ook goedkoper is dan achteraf (curatief) repareren. Kwink leert positief gedrag aan en voorkomt zo in veel gevallen onnodige 'reparatie' achteraf.

WISEON.

Voor de herfstvakantie worden door de leerkrachten van groep 3 t/m 8 een observatielijst ingevuld. De leerlingen van groep 6 t/m 8 vullen de leef- en leerklimatevragenlijst in van WISEON (inclusief vragen over pesten). Vervolgens worden de resultaten bekeken door de leerkrachten, besproken met de intern begeleider en zo nodig de pestcoördinator. Bij een signaalscore van Pestbeleving en Pestgedrag wordt er een doel gesteld en een gesprek met de leerling gehouden.

Vensters.

Tevens vullen de leerlingen van groep 6 t/m 8, één keer per schooljaar, de veiligheidsvragenlijsten van vensters in. De uitslagen worden gepubliceerd op de website van scholen op de kaart. Ook worden de te nemen en genomen acties gepubliceerd.

Kleuters.

De kleutergroepen worden op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling, gevolgd met behulp van de observatielijsten van de methode Kijk!.

NAR.

Daarnaast hanteert de hele school een NAR-aanpak. Het doel van deze aanpak is dat we zorgen voor een fijne, veilige omgeving voor leerlingen en leerkrachten.

N	netjes
A	aardig
R	rustig

Signaleren en maatregelen nemen.

Een definitie van pesten op school luidt als volgt: “Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door een leerling of een groep leerlingen van één of meer klasgenoten, die niet (meer) in staat zijn zichzelf te verdedigen.”

Bij plagen is sprake van incidenten. Pesten echter gebeurt systematisch: een aantal keren per week, een keer per week of regelmatig. Het is belangrijk om het verschil duidelijk te hebben, ook voor de kinderen zelf.

Plagen	Pesten
Gelijkwaardigheid	Machtsverschil
Wisselend “slachtofferschap”	Hetzelfde slachtoffer
Humoristisch	Kwetsend
Af en toe	Vaak/voortdurend

De betrokkenen.

Bij pesten onderscheiden we verschillende betrokken groepen.

1. Het gepeste kind.

Sommige kinderen hebben een grotere kans om gepest te worden dan anderen. Dat kan komen door uiterlijke kenmerken maar het heeft vaker te maken met gedrag, de wijze waarop gevoelens worden beleefd en de manier waarop dat geuit wordt. Kinderen die gepest worden, doen vaak andere dingen dan leeftijdgenoten in hun omgeving. Ze spelen een ander instrument, doen aan een andere sport of zitten op een ander clubje. Ze zijn goed in vakgebieden of juist niet goed. Er zijn helaas aanleidingen genoeg om door anderen gepest te worden, mits de pester daar de kans voor krijgt. Uit onderzoek blijkt dat kinderen gepest worden in situaties waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen. Er is dan al sprake van een onveilige situatie, waarbinnen een pester zich kan manifesteren en zich daarin ook nog verder kan ontwikkelen.

Veel kinderen die worden gepest hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen het pesten en stralen dat dan ook uit. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep. Deze angst en onzekerheid worden versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel komt waar het zonder hulp niet uitkomt.

Gepeste kinderen voelen zich vaak eenzaam, ze missen in hun gepeste omgeving vrienden om op terug te vallen en ze kunnen soms beter met volwassenen opschieten dan met hun leeftijdgenoten. Jongens die worden gepest horen bijna nooit tot de motorisch beter ontwikkelde kinderen.

Pesten is een groot probleem voor kinderen. Een gepest kind schaamt zich vaak voor zijn gedrag. Het voldoet niet aan normen die de ouders graag in hun kinderen terugzien: een vrolijk en vooral onbezorgd kind dat zelfstandig in staat is zijn boontjes te doppen. Ze zijn bang voor een net zo groot probleem bij de erkenning en de aanpak ervan. Veel gepeste kinderen doen er dan uiteindelijk ook maar het zwijgen toe.

2. Het kind dat pest.

Kinderen die pesten zijn vaak juist fysiek de sterkeren uit de groep. Pesters lijken in eerste indruk populair te zijn in een klas. Het komt echter ook regelmatig voor dat een pester een kind is dat in een andere situatie zelf slachtoffer is of was. Om te voorkomen weer het gepest te worden, kan een kind zich bijvoorbeeld in een andere omgeving als pester gaan opstellen. Bij jongens komt uitdaging naar het gezag (de leerkracht, ouders, trainer, overblijfskracht) bij het pesten weleens voor.

Meisjes pesten vaak minder openlijk dan jongens en vaak op een subtiele manier waarbij de uitdaging naar het gezag ter plekke meestal niet aan de orde is. Ze pesten eerder met woorden of sluiten andere kinderen buiten. Meisjes opereren minder individueel en meer met groepsvorming. Fysiek geweld komt minder voor. Een pester heeft een probleem. Hij of zij leert niet om zijn agressie op een andere manier te uiten dan door het ongewenste gedrag te vertonen. Ook pesters hebben last van hun pestgedrag. Door hun beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite om gelijkwaardige vriendschap op te bouwen en te onderhouden. Pesters maken een ongewenste sociale ontwikkeling door. Soms zien de pesters de aanpak van het probleem als bedreigend. Vaak echter blijken deze kinderen uiteindelijk net zo opgelucht als de slachtoffers bij een duidelijke aanpak. Er wordt immers ook aandacht besteed aan hun onmacht om met andere kinderen een gezonde relatie op te bouwen.

3. De meelopers en de andere kinderen.

De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij pesten in de actieve rol van pester. Sommige kinderen behouden enige afstand en andere kinderen doen incidenteel mee. Dit noemen we de meelopers. Een meeloper kan bang zijn zelf in de slachtofferrol te raken. Het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag interessant vinden.

Vooral meisjes doen weleens mee met pesten om een vriendin te kunnen behouden. Als kinderen actiever gaan mee pesten in een grotere groep, voelen ze zich minder betrokken en verantwoordelijk voor wat er met pesten wordt aangericht. Wat in een groep gebeurt, laat het individueel denken meer achter zich en zo kan groepsgedrag leiden tot situaties die onacceptabel zijn.

Er zijn ook kinderen die niet merken of niet willen weten dat er gepest wordt in hun directe omgeving. Het heeft zin om stelling te nemen tegen het pesten. Wanneer kinderen het gepeste kind te hulp komen of tegen de pester zeggen op te houden, kan de situatie aanzienlijk veranderen.

Het pesten wordt dan al direct minder vanzelfsprekend en draagt risico's met zich mee. De situatie voor meelopers verandert door het ongewenste karakter van het vertoonde pestgedrag. Het wordt voor hen duidelijk dat het geen groepsnorm is om mee te gaan in het pestgedrag.

Kinderen die pestgedrag signaleren en dit bij de leerkracht aangeven vervullen een belangrijke rol. Er zijn kinderen die zich schuldig voelen omdat ze niet op kunnen komen voor het slachtoffer door actief te helpen of een volwassene te hulp roepen. Ook zijn er altijd kinderen die helemaal niet in de gaten hebben dat er in hun omgeving gepest wordt. Ze zien wel het een en ander gebeuren, maar kunnen de gebeurtenissen niet duiden als pestgedrag.

4. Ouders en leerkrachten

Ook de ouders kunnen een belangrijke rol spelen. De school vraagt ouders van kinderen die gepest worden, ouders die merken dat een ander kind gepest wordt of ouders die zien dat hun eigen kind pest, dit te melden. Dit is in het belang van de opvoeding en ontwikkeling van alle kinderen. Als er in de omgeving van een kind gepest wordt, heeft het kind zelf ook last van een onveilige, onprettige sfeer in de groep of de klas. Ouders van kinderen hebben vaak moeite om hun kind terug te zien in de rol van meeloper of pester. Ouders beschikken niet altijd over de juiste informatie. Een pester op school hoeft zich in de thuissituatie niet als pester te manifesteren. Sommige ouders zien ook de ernst van de situatie onvoldoende in. Zij vertalen het pestgedrag van hun kind in weerbaar gedrag of onschuldige streken.

Pestprotocol.

Iedere melding van pestgedrag dient serieus genomen te worden en te worden geverifieerd.

Op het moment dat een leerling, een ouder of een collega melding maakt van pestgedrag worden de volgende stappen ondernomen. Deze stappen zijn erop gericht om het pestgedrag zo snel mogelijk te stoppen.

Stap 1.

De leerkracht heeft een afzonderlijk gesprek met de leerling die pest (de pester) en de leerling die gepest wordt (de gepeste). Aan de hand van zo concreet mogelijke voorvallen uit het recente verleden wordt een analyse gemaakt en de ernst van de situatie ingeschat. Indien wenselijk kan de leerkracht de ib-er of pestcoördinator op de hoogte stellen. Het team kan op de hoogte gesteld worden van het pestgedrag i.v.m. toezicht op het plein.

Stap 2.

De leerkracht heeft een gezamenlijk gesprek met de pester en de gepeste. Het probleem wordt duidelijk en helder geformuleerd. In overleg met beide partijen worden concrete afspraken gemaakt om pestgedrag tegen te gaan. Als er meerdere kinderen uit de groep betrokken zijn bij het pestgedrag zal de leerkracht klassikaal aandacht schenken aan het probleem. Er volgt een gesprek met alle kinderen van de groep over pesten en over hun eigen rol daarbij. Er wordt met de kinderen overlegd over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen, waarbij ze eventueel zelf een actieve rol spelen. Er zal benadrukt worden dat alle kinderen zich veilig moeten voelen op school. Het melden van pesten is geen klikken. Angst om zaken te melden zal moeten worden weggenomen. Binnen één week vindt eerste evaluatie plaats. Leerkracht zal nauwkeurig observeren en maakt een aantekening in ESIS. Vanaf stap 2 worden de vervolgstappen ook bijgehouden in ESIS.

Stap 3.

In geval dat ouders melding hebben gemaakt van pestgedrag wordt dit teruggekoppeld naar de ouders. Er worden mededelingen gedaan m.b.t. de afspraken. Met de ouders wordt afgesproken dat er na de eerste evaluatie weer contact opgenomen zal worden. Deze stap zal ook worden genomen als de leerkracht de situatie als 'ernstig' inschat, zonder dat ouders melding hebben gemaakt.

Stap 4.

Als evaluatie vindt er een gesprek met pester en gepeste kind plaats (leerkracht kan zelf inschatten wat het beste is: gezamenlijk of afzonderlijk). Ook een evaluatiemoment met de groep. Is het gelukt om de afspraken na te komen?

Zo ja: dan de afspraken handhaven/bijstellen en een volgend gesprek over twee weken.

Zo nee: analyse opstellen, waardoor het mis is gegaan.

Stap 5.

Na twee weken is er opnieuw een evaluatiemoment door middel van een gesprek tussen leerkracht en leerlingen.

Zijn de effecten positief: dan langzamerhand afbouwen.

Zo niet: handelingsplan opstellen. Leerkracht overlegt met het interne zorgteam, de directie wordt hierbij betrokken. Er wordt een handelingsplan opgesteld voor de komende twee weken. Dit wordt ook met de ouders gecommuniceerd.

Stap 6 (in overleg).

Gesprek met alle ouders uit de groep over het pestprobleem in de groep. Dit met name als er sprake is van een grote zwijgende groep onder de klasgenoten die niet op het pestgedrag reageert of durft

te reageren. Dit gesprek wordt geleid door een directielid of het interne zorgteam. De leerkracht(en) van de groep zijn op dit moment aanwezig.

Doel: informatieverstrekking en wat kunnen ouders doen om het gedrag te beïnvloeden? Er kan ook gestimuleerd worden dat ouders onderling contact zoeken.